

"อาเซียน เปรียบเสมือนหม้อใบใหญ่ที่อุดมไปด้วยความหลากหลายและความแตกต่าง แต่ภายใต้ความหลากหลายนั้น กลับมีต้นรากทางวัฒนธรรมเดียวกัน...วันนี้เราจะพาไปดูต้นรากทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและเวียดนามผ่านประเพณีงาน "เตต หรือ วันตรุษญวน และการทำขนม Banh Chung จะเกี่ยวของกันอย่างไร

"ญวน หรือ "ชาวเวียดนาม

เป็นอีกหนึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยนับตั้งแต่ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาเรื่อยมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

โดยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบว่ามีความเวียดนามอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ก็คือ จดหมายเหตุของ เมอร์ซีย์เออร์ซิมงเดอ ลา ลูแบร์ (Simon de La Loubère) ราชทูตฝรั่งเศส ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ ซึ่งได้บันทึกถึง "ชาวโคชินไชนา คือชื่อที่ฝรั่งเศสใช้เรียกคนญวน

ได้อาศัยอยู่รวมกันกับคนลาวและกัมพูชาในบริเวณเกาะเมืองอยุธยา ที่เรียกกันว่า "ชุมชนอินโดจีน จนกระทั่งถึงแผ่นดินรัตนโกสินทร์ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1

มีชาวเวียดนามอพยพเข้ามาอีกหลายกลุ่มซึ่งส่วนใหญ่สืบทอดการเมืองและศาสนาอาศัยอยู่ในที่ต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ จันทบุรี และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะชาวเวียดนามในกรุงเทพฯ ที่ถูกจัดให้อยู่กันเป็นกลุ่ม ๆ ตามศาสนาที่นับถือ ถ้าเป็นพุทธจะอยู่แถวพาหุรัดและบางโพ ส่วนคนที่นับถือคริสต์ก็ให้อยู่ที่สามเสน ซึ่งก็คือ "บ้านญวนสามเสน ในปัจจุบันนั่นเอง

แม้ปัจจุบันคนเวียดนามได้ผสมกลมกลืนกับคนไทยเกือบหมดแล้ว

แต่อาหารพื้นบ้านเวียดนามยังคงเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงรากเหง้าที่มาของบรรพบุรุษได้เป็นอย่างดี

อาหารเวียดนามต้นตำรับขนานแท้หลากหลายชนิด เช่น "ปากหม้อญวน ที่ทำแบบสด ๆ

ทั้งแบบนึ่งและแบบที่ทำให้แป้งกรอบ "ก๋วยจั๊บญวน ที่ภาษาเวียดนาม เรียกว่า "บั้นกั้นก้า

ซึ่งสูตรดั้งเดิมจะใส่น้ำมันปลา จึงทำให้เรียกอาหารชนิดนี้อีกชื่อหนึ่งว่า "ปลากริมปลา ทุก ๆ

ปีคนไทยเชื้อสายเวียดนามจะมารวมตัวกันเพื่อร่วมฉลองเทศกาล "เต็ต (Tet) หรือ "ตรุษญวน

ซึ่งก็คือวันขึ้นปีใหม่ของคนเวียดนาม "เตต หรือที่ชาวเวียดนามเรียกว่า "เตต เหวียน ดาน (Tet Nguyen Dan)

เป็นเทศกาลอรุณแรกแห่งปีที่ถือตามปฏิทินทางจันทรคติ

ซึ่งมักจะตรงกับช่วงปลายเดือนมกราคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ ในทุก ๆ

ประเทศที่มีคนเวียดนามอยู่ก็จะจัดวันตรุษตรงกัน ผู้คนที่มาร่วมงานในวันนี้อาจใส่ชุดประจำชาติ "ฮ่าวหย่าย

หรือไม่ก็สวมเสื้อยืดลายธงชาติเวียดนาม

ซึ่งถือเป็นโอกาสอันดีที่จะได้มาพบปะสังสรรค์ในหมู่เพื่อนสนิทมิตรสหายที่เป็นคนเชื้อสายเดียวกัน

ในเทศกาล Tet อาหารสำคัญที่ขาดไม่ได้เลย ก็คือ "Banh Chung เป็นข้าวต้มมัดรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส (Square Rice Cake) โดยส่วนผสมหลักคือข้าวเหนียว มีถั่วเขียวและเนื้อหมูปรุงด้วยเกลือและพริกไทย

ทำเป็นไส้แล้วห่อเป็นสี่เหลี่ยมด้วยใบตอง (green leaf) Chung cake มีเรื่องเล่าถึงที่มาและความสำคัญต่อเทศกาล Tet ซึ่งสะท้อนถึงปรัชญาความเชื่อของคนเวียดนามในสมัยก่อน ที่ว่า "ทองฟ้า เป็นวงกลม และ "โลก เป็นสี่เหลี่ยม

ตั้งเช่นรูปทรงสี่เหลี่ยมของ Chung Cake นั่นเอง รวมถึงส่วนผสมที่ประกอบกันเป็น Chung Cake

ล้วนมีความหมายเกี่ยวโยงถึงความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว การทำ Chung Cake ในช่วงเทศกาล Tet

จึงมีความสำคัญกับคนเวียดนามอย่างมาก
เป็นช่วงเวลาที่ครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตาและเป็นช่วงเวลาที่ทุกคนต่างคิดถึงเมื่อต้องอยู่ไกลบ้าน

การล้อมวงนั่งทำขนม Banh Chung และการอยู่พร้อมหน้าพร้อมตาของสมาชิกครอบครัวในเทศกาลวันตรุษเต็ด
เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่ยึดโยงคนเอาไว้ด้วยกัน
ไม่ว่าจะเป็นคนเวียดนามในประเทศเวียดนามหรือคนไทยเชื้อสายเวียดนามก็ตาม
และนี่คืออีกหนึ่งวัฒนธรรมร่วมระหว่างชาติอาเซียน ที่สะท้อนผ่านเทศกาลสำคัญและประเพณีทางศาสนา
วัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันนี้เองจึงเป็นการวางที่จะเชื่อมโยงถึงกันได้มากขึ้น

ข้อมูล : ASEAN Connect

เรียบเรียง : บัณฑิตา งามนันท / ส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ